

—Τί νά κάνω παιδί μ', βαρέθηκα μοναχός ἐδῶ χάμω, εἶπα νά λαλήσω τῇ φλογέρα μ' καί μέ περᾶς' κομμάτι ἡ ὥρα. Τὸν φίλο σ', νά σέ πῶ γὼ νά τὸν κάνς' καλὰ· νά πᾶς καί νά βοῇς ἕνα μικρὸ παιδί, νά τὸ σφάζῃς καί μέ τὸ αἷμα τ' ν' ἀλείψῃς ὅλες τὶς φλέβες τοῦ φίλου σ' καί θά ζουντανέψ'.

—Τί λές καλὲ ἄνθρωπε μ', ἂν γίν' καλὰ ὁ φίλος μου τὸ μισὸ τὸ βασίλειο στοὺς χαρίζω.

Στὸ μεταξὺ ἡ Πεντάμορφη γένεσε ἕνα παιδάκι, τὸ βασιλόπουλο πῆγε κρυφὰ στοὺς παλάτι ἀρπάζει τὸ παιδί τ' ἀπ' τὴν κούνια τὸ σφάζ' καί μέ τὸ αἷμα τ' ἀλείφ' ὅλες τὶς φλέβες τοῦ βεζυρόπουλου καί ζουντάνεψε ὁ φίλος τ'.

Ἀγκαλιάσθηκανε, φιλήθηκανε καί δὲν ᾔξερανε τί νά κάνε δι' αὐτὸ φίλ, καί πῆγαν στοὺς παλάτι. Ὅμως τοὺς εἶδ' ὁ βασιλεὺς κ' ἡ Πεντάμορφη χάθηκαν, ἔκαμαν μεγάλες γιορτὲς καί πανηγύρια, σαράντα μέρες καί σαράντα νύχτες, ἔδωσαν στοὺς γέροντας τσομπάνη τὸ μισὸ βασίλειο, πάντρεύθηκε τὸ βεζυρόπουλο μέ τὴν ἀδελφὴν τὴν δούκισσαν καί ζήσανε αὐτοὶ καλὰ καί μεῖς καλλίτερα.

12 Τὸ φεσάκ μετὰ τὴν χρυσὴν φούντα.

Σηλυβριά.

Κόκκινη κλωστή κλωσμένη
στὴν ἀνέμῃ τυλιγμένη,
δῶσ' τῆς κλωτσοῦ νά γυρίσῃ
παραμύθι ν' ἀρχηγίσῃ
καί τὴν καλὴν μας συντροφιά
νά τὴν καλησπερίσῃ.

Μιά φορὰ κ' ἕνα καιρὸ ἦταν ἕνας πατέρας καί μιὰ μητέρα κ' εἶχανε τρία κορίτσια· ὁ πατέρας ἦτανε πρᾶμα τευτῆς ¹⁾ καί πήγαινε στὴν Πόλη μέ τὸ καράβι κ' ἀγόραζε πρᾶμά τειες, τίς μέρες ποὺ θᾶφενε ὁ πατέρας ἡ παραμάννα τοῦ μικρότερου κοριτσιοῦ τὸ εἶπε, νά πῇς τὸν πατέρα σ' νά σέ φέρῃ ἀπὸ τὴν Πόλη τὸ φεσάκ μετὰ τὴν χρυσὴν φούντα.

—Πατέρα, λέγ' ἡ μικρὴ κόρη τ', νά μέ φέρῃς ἀπὸ τὴν Πόλη τὸ φεσάκ μετὰ τὴν χρυσὴν φούντα, ἄλλο τίποτε δὲ θέλω. Ὁ πατέρας γέλασε γιὰ τὸ θέλημα τῆς κόρης τ', ἀποχαιρέτισε τὴν γυναῖκα τ' καί τὰ κορίτσια τ' κ' ἔφυγε γιὰ τὴν Πόλη. Σὰν ἔφθασε, ἀγόρασε τίς πρᾶμά τειες καί ἄλλα πράγματα γιὰ τὸ σπιτί, δῶρα γιὰ τὴν γυναῖκα τ' καί τὰ κορίτσια τ' καί μπήκε στοὺς καράβι, φούσκωσε ὁ ἀέρας τὰ παννιά καί πήγαινε. Σὰν ἔφθασε κατὰ μεσῆς

1) Ὑφασματοπώλης.

Εἰσιτία
Σηλυβριά. Σαραντὶς
Θρακικὴ ΧΑΛ
τ. 1941
σ. 105-108

στή θάλασσα, τὸ καράβι στάθηκε καὶ πέτρωσε, ὁ πλοίαρχος θωτάει ὅλους μὴ ξέχασαν νὰ κάνε κανένα τάμα.

Τότε θυμῆθηκε ὁ πατέρας τὸ φεσάκι μὲ τὴ χρυσή φούντα ποὺ τὸ ζήτησε ἡ μικρή τ' κόρη κι' ἀναστέναξε, ἄχ ἄλί, ἄχ ἄλί.

Δὲν πρόφθασε νὰ πῇ τὸ λόγο καὶ βγαίν' ἀπ' τὴ θάλασσα ἕνας κατάμαυρος Ἀράπης καὶ τὸν λέγει, τί μὲ φώναξες;

— Δὲ σὲ φώναξα..

— Πῶς δὲ μὲ φώναξες, δὲν εἶπες ἄχ Ἀλή, ἄχ Ἀλή. Ἀλή μὲ λένε.

— Εἶπα Ἀχ ἄλί, ἄχ ἄλί, ποὺ ξέχασα ν' ἀγοράσω γιὰ τὴ μικρή μ' κόρη τὸ φεσάκι μὲ τὴ χρυσή φούντα, δὲ φώναξα ἐσένα.

— Καλὰ εἶπ' ὁ Ἀράπης, νὰ γυρίσης πίσω στὴν Πόλη νὰ πάρης πὸ μέσα στὸ μπεζστέν¹⁾ τὸ φεσάκι μὲ τὴ χρυσή φούντα, σὲ ἄλλο ταξίδι ποὺ θὰ πᾶς στὴ Πόλη νὰ φέρης καὶ τὴν κόρη σ', νὰ μὲ φωνάξης νὰ τὴν πάρω. Σὰ δὲ μὲ τὴν φέρς θάλλθω νὰ τὴν πάρω.

Ὁ καυμένος ὁ πραγματευτὴς περίλυπος ἔμεινε, τὸ καράβι γύρισε πίσω, βγήκε πῆρε τὸ φεσάκι μὲ τὴ χρυσή φούντα. Ὄταν ἔφθασε σπίτι τ' εἶπε ὅλα στὴ γυναῖκά τ', ἔκλαψαν καὶ λυπήθηκαν, ἡ μικρή ἡ κόρη σὰν ἔβριλε στὸ κεφάλι της τὸ φεσάκι μὲ τὴ χρυσή φούντα ἔγινε πὸ ἔμορφη.

Ὅταν ἡ πραγματεία τελείωσε ἡ μητέρα κ' οἱ ἀδελφές ἀγκάλιασαν, φίλησαν τὴν μικρή ἀδελφή τους κι' ὁ πατέρας τὴν πῆρε μαζί τ' καὶ μῆχαν στὸ καράβι. Ὅταν ἔφθασαν κατὰ μεσῆς στὴ θάλασσα στάθηκε τὸ καράβι καὶ φώναξ' ὁ πραγματευτὴς. Ἀχ Ἀλή, ἄχ Ἀλή. Βγήκ' ὁ Ἀλής, ἄρπαξε τὴν κόρη καὶ χάθηκε μέσ' στὴ θάλασσα, τὴν πῆγε μέσα σ' ἕνα παλάτι ποὺ ἦτανε τοῦ βασιλῆ τῆς θάλασσας.

Ὑστερα ἀπὸ καιρὸ ὅταν τελείωσ' ἡ πραγματεία, ὁ πραγματευτὴς μῆχε πάλι στὸ καράβι γιὰ τὴν Πόλη, περνώντας στὸ γυρισμὸ στάθηκε τὸ καράβι κατὰ μεσῆς στὴ θάλασσα καὶ φώναξε, ἄχ Ἀλή, ἄχ Ἀλή, δὲ μὲ δίνης γιὰ λίγο καιρὸ τὴν κόρη μ' καὶ πάλε νὰ στὴ φέρω;

— Σὲ τὴ δίνω, μὰ ὅταν ξαναπᾶς στὴ Πόλη νὰ τὴ φέρς, σὰ δὲ τὴ φέρς θάλλθω νὰ τὴν πάρω.

Βουτάει στὴ θάλασσα κι' ἀνεβάζει πάνω τὴν κόρη στὰ δόλοχρυσά ντυμένη.

Ὁ πατέρας τὴν ἀγκάλιασε καὶ στὸ σπίτι σὰν πῆγανε ἔγιναν μεγάλες χαρές, δὲν χόρταινε ἡ μάνα κ' οἱ ἀδελφές τς νὰ τὴν βλέπνε.

Ἡ παρμάννα τὴν ψιλορωτοῖσε πῶς τὰ περνάει, ἐκεῖν' εἶπε πὸς ὅλη τὴ μέρα διασκεδάσει νὰ βλέπη τὰ ψάρια νὰ περνοῦνε ἀπὸ τὸ πὶο μικρὸ ὡς τὸ πὶο μεγάλο, μόνε ἕνα πρᾶμα δὲ μπορεῖ νὰ θυμηθῇ, πῶς βρίσκεται στὸ

1) Λ. Τ. Ἀγορὰ σκεπασμένη.

κρεββάτι, θυμᾶται μονάχα πού κάθε βράδυ ὁ Ἄλῃς τὴν πηγαίνει ὥραϊα φαγιά καὶ τελευταῖα τὴν ποτίζ' ἕνα φυλτζάν γάλα.

Ἡ παραμάννα τὴν ἔδωσε ἕνα σφουγκάρ καὶ τὴν εἶπε, ἀπὸ καμιά δεκαριά μέρες ἀφοῦ γυρίσης βάλε τὸ σφουγκάρ στὸν κόρφο σ' καὶ τὸ βράδυ ἀφοῦ πᾶς πρὶν πιῆς τὸ γάλα πὲς τὸν Ἄλῃ, δός' με σὲ παρακαλῶ τὸ μαντήλι μ' καὶ σὺ ὥς πού στὸ δόση ρίχνεις μέσα στὸ σφουγκάρι τὸ γάλα καὶ κάμνεις τὸν ἀποκοιμισμένο.

Ὅταν πραγματικὰ πῆγε τὴν κόρη τ' στὸν Ἄλῃ, ὁ Ἄλῃς ἀνέβκε ἀπὸ τὴ θάλασσα, τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν πῆγε στὸ παλάτι. Ὑστερα ἀπὸ μέρες ἡ κόρη ἔβαλε στὸν κόρφο τῆς τὸ σφουγκάρι καὶ ἀφοῦ ἔφαγε πρὶν πιῆ τὸ γάλα λέγει στὸν Ἄλῃ, δός' με σὲ παρακαλῶ τὸ μαντήλι μ'.

Ὡς πού νὰ τὸ φέρῃ ὁ Ἄλῃς ἡ κοπέλλα ἔρριξε τὸ γάλα στὸ σφουγκάρι καὶ κάμνει πού κοιμᾶται. Ὁ Ἄλῃς τὴν πῆρε μὲ προσοχὴ ἀγκαλιά, τὴν πῆγε στὸ κρεββάτι τῆς, τὴν ξέντυσε, τὴν ἔβαλε ἕνα ὥραϊο πουνκάμισο, τὴν σκέπασε, ἄφισε τὸ φῶς ἀναμμένο καὶ ἔφυγε.

Ὑστερα ἀπὸ ὥρα ἡ πόρτα ἄνοιξε καὶ μπῆκε ἕνα βασιλόπουλο, ἡ κόρη ἔκαμνε τὴν κοιμισμένη, αὐτὸ τὴν χιτῶνε καὶ τὴν παρακαλοῦσε νὰ ξυπνήσ' καὶ νὰ μὴ τὸν τυραννεῖ τόσες μέρες.

Κεῖ πού τὸ βασιλόπουλο ἀπαρηγόρητο τὴν ἔβλεπε, ἡ κοπέλλα πατᾶ τὰ γέλια καὶ κάθεται στὸ κρεββάτι.

— Ἄ, λέγει τὸ βασιλόπουλο, κάμνεις ψεμάτα τὴν κοιμισμένη γιὰ νὰ μὲ τυραννῆς καὶ τώρα γελᾷς. Βγῆκε θυμωμένο καὶ εἶπε τὸν Ἄλῃ νὰ τὴ πάρῃ καὶ νὰ τὴν κόψ' κομμάτια καὶ νὰ τὴν ρίξ' στὴ θάλασσα.

Ὁ Ἄλῃς τὴν λυπήθηκε, τὴν ἔντυσε μὲ τὰ χρυσά, τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν ἔβγαλε στὴ στεριά.

Ἡ κοπέλλα δὲν ἤξερε τί νὰ κάνῃ, πάει, πάει βλέπει μιὰ καλύβα, κεῖ κάθουνταν μιὰ γρηᾷ καὶ τὴν παρακάλεσε νὰ τὴν πάρῃ.

— Πῶς σὺ μιὰ βασιλοπούλα θάλλθεις νὰ καθίσῃς μέσα στὴν καλύβα;

Ἡ κοπέλλα εἶπε ὅλη τὴν ἱστορίαν της καὶ ἡ γρηᾷ τὴ λυπήθηκε· νὰ μείνῃς, μὰ ἐγὼ εἶμαι πολὺ φτωχιά καὶ τὸ ψωμὶ ἀκόμα τὸ γυρεύω.

Μὴ στεναχωριέσαι ἀπὸ παρὰδες καὶ τὴν ἔδωσε μιὰ διαμαντόπετρα ἀπ' τὸ βραχιόλι τῆς, πάρε ὅτι θέλεις καὶ νὰ μὲ φέρῃς καὶ μιὰ φορεσιὰ γιὰ μεσόκοπη γυναῖκα.

Ἡ γρηᾷ πῆγε στὴ πολιτεία καὶ ἡ κοπέλλα βόλεψε τὴν καλύβα, τὴν σκούπισε τὴν καθάρισε, ἔπλυνε τὰ ροῦχα τῆς γρηᾷς.

Ἡ γρηᾷ τὸ βράδυ γύρσε καὶ ἔφερε ἀπ' ὅλα τὰ καλά. Ἡ κοπέλλα ἔβγαλε τὰ χρυσὰ ροῦχα καὶ τὸ φεσάκ μὲ τὴ χρυσὴ φούντα, τὰ παπουτσάκια τῆς καὶ τὰ ἔβαλε μέσα σ' ἕνα μπόγο, ἔβαλε τῆς μεσόκοπης τὰ ροῦχα καὶ ζούσανε μαζύ.

“Υστερα ἀπὸ καιρὸ λέγ’ ἡ κοπέλλα στὴ γρηὰ νὰ κῆνε ἓνα λουτρὸ καὶ νὰ πηγαῖνε οἱ περαστικοὶ νὰ λούγουνται δωρεὰ καὶ νὰ λένε ἀπὸνα πα-
ραμύθ, ἔλπιζε νὰ μάθῃ γιὰ τὸ βασιλόπουλο τί ἔγινε.

Ἡ κοπέλλα κάθουνταν πίσ’ ἀπὸνα μπερντέ κι’ ἄκουε παραμύθια
λογιῶν τῶν λογιῶν. Κεῖ ποὺ ἦτανε συλλογισμένη πᾶγ’ ἡ γρηὰ καὶ τὴ λέγ’
εἶναι τώρα δυὸ τρεῖς μέρες ποὺ ἔρχεται ἓνα σὰν βασιλόπουλο ἔξω κάτ’
ἀπὸ τὸ δέντρο κλαίει κι’ ὀδύρεται καὶ λέγ’, ἄχ, πῶς τόκαμα νὰ πῶ τὸν Ἀ-
λὴ νὰ σφάξ τὴν ἀγάπη μ’, ποὺ κάθε βράδυ τὴν ἀποκοίμιζε αὐτὸς καὶ δὲν
τόξερα καὶ πάλι ἔλεγε, ἄχ πῶς τόκαμα νὰ πῶ τὸν Ἀλὴ νὰ σφάξ τὴν ἀ-
γάπη μου, ποὺ κάθε βράδυ τὴν ἀποκοίμιζε αὐτὸς καὶ δὲν τόξερα καὶ
κλαίει καὶ ὀδύρεται.

Δὲν τὸ λές, λέγει στὴ γρηὰ, νὰ ἔλθ’ νὰ λουστῇ καὶ νὰ πῇ καὶ τὸ πα-
ραμύθι τ’. Ἡ κοπέλλα τὴν ἄλλῃ μέρα στολίσθηκε ἔβαλε τὰ χρυσὰ ροῦχα
μὲ τὸ φεσάκ μὲ τὴν χρυσὴ φούντα, τὰ παπουτσάκια της καὶ κάθσε πίσω
ἀπ’ τὸν μπερντέ ν’ ἀκούσῃ τὸ παραμύθι τοῦ βασιλόπουλο.

Ἦλθε τὸ βασιλόπουλο κι’ ἄρχισε νὰ λέγῃ. Μέσα στὸ παλάτι τοῦ πα-
τέρα μ’, σὲ μιὰ κάμαρα ἦτανε μιὰ κοπέλλα ἑμορφὴ σὰν τὸν ἥλιο κοι-
μισμένη, κάθε βράδυ πῆγαινα καὶ τὴν παρακαλοῦσα νὰ ξυπνήσῃ, τὴν χά-
υδενα τὴν ἔλεγα νὰ μὴ μὲ τυραννῇ, ξημέρωνε κι’ ἔφευγα. Αὐτὸ γίνον-
ταν κάθε βράδυ, ἓνα βράδυ κεῖ ποὺ τὴν παρακαλοῦσα νὰ ξυπνήσ’ ἔξαφνα
ξύπνησε, κάθσε στὸ κρεβάτι καὶ γελοῦσε.

— “Εἶπε, τὴν εἶπα, ἔκαμνες τὸν κοιμισμένο καὶ μὲ περιγελοῦσες; Ἀπὸ
τὸν θυμὸ μου εἶπα στὸν Ἀράπη τὸν Ἀλὴ, νὰ τὴν κἀνὴ κομμάτια καὶ νὰ
τὴν ρίξῃ στὴν θάλασσα. Σὰν ἔμαθα ὕστερα πῶς ὁ Ἀλὴς κάθε βράδυ τὴν
ἔδινε ἀνιόνι¹⁾ καὶ τὴν ἀποκοίμιζε, χτυπῶ τὸ κεφάλι μ’, πῶς ἐγὼ ὁ ἴδιος
ἔγινα αἰτία νὰ τὴν χάσω.

Ἡ κοπέλλα δὲ βάσταξε, τραβάει τὸν μπερντέ, τὸ βασιλόπουλο σὰ τὴν
εἶδε τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὴν εἶπε τώρα θὰ σὲ πάγω στὸν πατέρα μ’.

— “Ὅχι εἶπε ἡ κοπέλλα, σὲ παρακαλῶ νὰ πᾶμε στὸ δικό μου τὸν πα-
τέρα καὶ στὴ μητέρα μ’ καὶ τὸ λουτρὸ νὰ τὸν χαρίσῃς στὴ πολιτεία καὶ
ν’ ἀφίσῃς παράδες γιὰ μάννα²⁾ νάρχουνται ὅλ’ οἱ φτωχοὶ νὰ λούζονται
δωρεὰ.

Τὸ βασιλόπουλο πῆρε τὴν κοπέλλα καὶ τὴν καλὴ γρηὰ καὶ πῆγαν
στὴν πατρίδα τῆς κοπέλλας.

Σὰν τοὺς εἶδανε ὁ πατέρας ἡ μητέρα κ’ οἱ ἀδελφὲς ἔβγαλαν τὰ μαῦ-
ρα ποὺ ἦτανε μαυροφορεμένες κ’ ἔκαμαν γάμους καὶ χαρὲς καὶ μεγάλες
πασχαλιές.

1) Λ. τ. = ὄπιον. — 2) = Κεφάλαιο.